Від Кабінету Міністрів України і Мінекоенерго

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ
до парламентських слухань на тему:
«Пріоритети екологічної політики Верховної Ради України на наступні п'ять років»
запланованих до проведення 27 листопада 2019 року

Верховною Радою України прийнято Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року.

Стратегією визначено основні стратегічні цілій та завдання державної екологічної політики, що базуються, перш за все, на виявлених кореневих причинах екологічних проблем України та фінансовій спроможності держави до їх вирішення з урахуванням завдань Угоди про асоціацію України з ЄС та реалізація яких направлена на досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.

У вересні 2015 року було ухвалено Резолюцію Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року».

В Україні було розроблено національну систему цілей сталого розвитку, що має забезпечити підґрунтя для подальшого планування розвитку України, подолання дисбалансів, які існують в економічній, соціальній та екологічній сферах; забезпечити такий стан довкілля, що сприятиме якісному життю і благополуччю нинішніх та прийдешніх поколінь; створити необхідні умови для суспільного договору між владою, бізнесом і громадянським суспільством щодо підвищення якості життя громадян і гарантування соціально-економічної та екологічної стабільності; досягнути високого рівня освіти та охорони громадського здоров'я; упровадження регіональної політики, яка базуватиметься на гармонійному поєднанні загальнонаціональних і регіональних інтересів; збереження національних культурних цінностей і традицій.

Пріоритет № 1: Запобігання зміні клімату та адаптація до неї

На початку XXI століття світовою спільнотою визнано, що зміна клімату є однією з основних проблем світового розвитку з потенційно серйозними загрозами для глобальної економіки та міжнародної безпеки внаслідок підвищення прямих і непрямих ризиків, пов'язаних з енергетичною безпекою, забезпеченням продовольством і питною водою, стабільним існуванням екосистем, ризиками для здоров'я і життя людей.

Рамковою конвенцією Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату визначено основи для розв'язання зазначеної проблеми. Кіотським протоколом до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату,

ратифікованим Законом України «Про ратифікацію Кіотського протоколу до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату», визначено кількісні цілі із скорочення викидів парникових газів на період до 2020 року для країн розвинених та з перехідною економікою, до яких належить Україна.

У грудні 2015 року в місті Парижі була прийнята нова глобальна кліматична Паризька угода до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату, ратифікована Законом України «Про ратифікацію Паризької угоди».

Відповідно до положень Паризької угоди Україна як сторона угоди зобов'язана зробити свій національно-визначений внесок для досягнення цілей сталого низьковуглецевого розвитку всіх галузей економіки та підвищення здатності адаптуватися до несприятливих наслідків зміни клімату, зокрема шляхом скорочення обсягу викидів парникових газів.

Основні проблеми, які мають бути вирішені у цій сфері

Законодавча неврегульованість основних засад реалізації державної політики у сфері зміни клімату та захисту озонового шару.

Не чіткий розподіл функцій, низький рівень координації дій та інституційної спроможності органів державної влади щодо планування і реалізації дій у сфері зміни клімату та захисту озонового шару.

Неузгодженість політики у сфері зміни клімату та захисту озонового шару із законодавчими та іншими нормативно-правовими актами в інших соціально-економічних сферах.

Недостатність фінансових ресурсів.

Відсутність системного підходу до створення наукового підґрунтя діяльності у сфері зміни клімату та захисту озонового шару.

Недостатня обізнаність громадянського суспільства та органів державної влади з усіх аспектів проблеми зміни клімату, захисту озонового шару та використання озонобезпечних технологій, низьковуглецевого розвитку держави.

Мета

Удосконалення державної політики у сфері зміни клімату для досягнення сталого розвитку держави, створення правових та інституційних передумов для забезпечення поступового переходу до низьковуглецевого розвитку за умови економічної, енергетичної та екологічної безпеки і підвищення добробуту громадян.

Впровадження механізмів, спрямованих на скорочення споживання озоноруйнівних речовин та стимулювання переходу до використання альтернативних речовин та технологій.

Запровадження системи моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів (далі – МЗВ)

Створення Єдиного державного реєстру операторів контрольованих речовин (озоноруйнівні речовини, фторовані парникові гази).

Реінтеграція постраждалої території зони відчуження, зокрема шляхом створення об'єктів з вироблення електроенергії з альтернативних джерел енергії.

Що зроблено:

- Законом України від 14 липня 2016 року № 1469-VIII ратифіковано Паризьку угоду;
- розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07 грудня 2016 року № 932-р затверджено Концепцію реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року (Concept of state climate change policy implementation until 2030).

Концепція є першим цілісним нормативно-правовим документом України у сфері зміни клімату, основною метою якою є вдосконалення державної політики у сфері зміни клімату для досягнення сталого розвитку держави, створення правових та інституційних передумов для забезпечення поступового переходу до низьковуглецевого розвитку за умови економічної, енергетичної та екологічної безпеки і підвищення добробуту громадян. Основними напрямами реалізації Концепції є:

- зміцнення інституційної спроможності щодо формування і забезпечення реалізації державної політики у сфері зміни клімату;
- запобігання зміні клімату через скорочення антропогенних викидів і збільшення абсорбції парникових газів та забезпечення поступового переходу до низьковуглецевого розвитку держави;
- адаптація до зміни клімату, підвищення опірності та зниження ризиків, пов'язаних із зміною клімату.

- План заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року (Action plan on Concept of state climate change policy implementation until 2030), затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06 грудня 2017 року № 878-р. Цей документ містить перелік 49-ти конкретних заходів, спрямованих на виконання основних напрямів реалізації Концепції, а також строки їх виконання та відповідальних виконавців.
- Енергетична стратегія України на період до 2035 року "Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність" (Energy strategy of Ukraine till 2015 "Security, energy efficiency, competitiveness", затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 року № 605-р.

В нижченаведеній таблиці представлені деякі ключові показники цієї стратегії.

Опис ключового показника ефективності	Тип	2015 р.	2020 р.	2025 р.	2030 р.	2035 р.
Енергоємність ВВП, ЗППЕ у т н.е./тис. дол. ВВП (ПКС)	Мета	0,4	0,20	0,18	0,15	0,13

Опис ключового показника ефективності	Тип	2015 р.	2020 р.	2025 р.	2030 р.	2035 р.
Частка втрат в електромережах, %	Мета	>12%	10%	9%	8%	<7,5%
Частка втрат у тепломережах, %	Мета	>20%	<17%	<13%	<11%	<10%
Частка ВДЕ (включно з гідрогенеруючими потужностями та термальною енергією) у ЗППЕ, %	Мета	4%	8%	12%	17%	25%
Частка ВДЕ (включно з гідрогенеруючими потужностями) у генерації електроенергії, %	Мета	5%	7%	10%	>13%	>25%
Викиди CO_2 до рівня 1990 р.	Обмеження	-	<60%	<60%	<60%	<50%
Зниження викидів в CO_2 екв. на кінцеве споживання палива, % від 2010 р.	Мета		>5	>10	>15	>20

ЗППЕ *– загальне первинне постачання енергії, що розраховується як сума виробництва (видобутку), імпорту, експорту, міжнародного бункерування суден та зміни запасів енергоресурсів у країні*

•Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року (Low emission development strategy of Ukraine till 2050), розроблена на виконання: (i) статті 4 Паризької угоди та (ii) Плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року. 18 липня 2018 року схвалено протокольним рішенням засідання Кабінету Міністрів України та розміщена на сайті Секретаріату Рамкової Конвенції ООН про зміну клімату за посиланням:https://unfccc.int/process/the-paris-agreement/long-term-strategies.

Стратегія містить наступні ключові положення:

-усвідомлюючи свою відповідальність за досягнення цілей Паризької угоди та керуючись національними пріоритетами, Україна докладатиме зусиль для досягнення індикативного показника, що до 2050 року складе порівняно з 1990 роком 31-34% викидів парникових газів. Цей показник є амбітним і

справедливим у контексті участі у глобальному реагуванні на загрозу зміни клімату;

- довгострокове стратегічне планування є ітераційним процесом, тому цей документ не слід розглядати як остаточний. Україна планує переглядати свою стратегію принаймні кожні п'ять років, щоб оцінювати прогрес і збільшувати рівень амбітності з урахуванням національних обставин.

- прийнято 14.07.2016 р. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання окремих питань правового режиму території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи", яким створено механізм передачі земель зони відчуження у користування;

- прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 23.11.2016 р. № 912 «Деякі питання стимулювання розвитку зони відчуження та зони безумовного (обов'язкового) відселення», якою встановлено понижувальний коефіцієнт 0,15 до орендної ставки за використання державного майна, розташованого у зоні відчуження, що стимулюватиме використання існуючого майна Чорнобильської АЕС в інвестиційних проектах, пов'язаних із створенням об'єктів альтернативної енергетики у зоні відчуження;

Що планується зробити

<u>У процесі розроблення, розгляду та схвалення знаходяться проєкти наступних документів:</u>

- Закон України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» (Law of Ukraine "On monitoring, reporting and verification of GHG emissions") (на виконання: (i) міжнародних зобов'язань України за РКЗК ООН та Паризькою угодою; (ii) Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом в частині імплементації положень Директиви № 2003/87/ЄС про встановлення схеми торгівлі викидами парникових газів та (iii) Плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року). Прийняття цього Закону забезпечить створення в Україні системи регулювання відносин у сфері моніторингу, звітності та верифікації (далі – МЗВ), що спрямована, зокрема, на:

(i) впровадження єдиної загальнообов'язкової методики розрахунку викидів парникових газів,

(ii) отримання точної та об'єктивної інформації щодо викидів парникових газів,

(iii) забезпечення відповідності розрахунку викидів парникових газів європейським стандартам та механізмам щодо МЗВ. Крім того, система моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів є важливим елементом та передумовою для застосування ринкових або неринкових механізмів сприяння скороченню викидів парникових газів (28.02.2019 прийнято у першому читанні на засіданні Верховної Ради України; готується до другого читання за реєстраційним номером 0875 від 29.08.2019).

Після прийняття законопроекту Верховною Радою України на його виконання, Мінекоенерго буде подано в установленому порядку пакет

нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України з метою повного впровадження системи моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів в Україні.

- Закон України «Про озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази» (Law of Ukraine "On ozone depleting substances and fluorinated greenhouse gases") (на виконання: (i) міжнародних зобов'язань України за Монреальським протоколом про речовини, що руйнують озоновий шар та (iii) Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом в частині імплементація положень Регламенту (ЄС) № 2037/2000 про речовини, що руйнують озоновий шар, зі змінами та доповненнями, та Регламенту (ЄС) № 842/2006 про деякі фторовані парникові гази) (28.02.2019 прийнято у першому читанні на засіданні ВРУ).
- План заходів щодо реалізації Енергетичної стратегії України на період до 2035 року "Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність" (Action plan on implementation of Energy strategy of Ukraine till 2015 "Security, energy efficiency, competitiveness").
- Оновлений національно-визначений внесок України до Паризької угоди (Renewed Nationally determined contribution of Ukraine to Paris Agreement) (на виконання: (i) статті 4 Паризької угоди та (ii) Плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року).
- Проведення інвентаризації земель зони відчуження.
- Проведення інформаційних кампаній.

<u>Найближчим часом мають бути розроблені та схвалені наступні ключові документи:</u>

- Закон про ратифікацію Кігалійської поправки до Монреальського протоколу (Kigali Amendment to the Montreal Protocol) (далі – КП) (Україна є стороною Монреальського Протоколу. У 2014 році прийнято КП, яка набрала чинності 1 січня 2019 року. Ратифікація КП створить умови для: скорочення споживання гідрофторвуглеродів, які є парниковими газами з найвищими показниками впливу та для переходу на кліматобезпечні технології підвищення енергоефективності обладнання).
- Стратегія адаптації до зміни клімату України (Climate change adaptation strategy of Ukraine) (на виконання: (i) статті 7 Паризької угоди та (ii) Плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року).
- Комплексний національний план з енергетики та зміни клімату на період з 2021 по 2030 роки (Integrated national energy and climate plan from 2021 till 2030) (на виконання Плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року).

Результат:

- Створення сучасної системи МЗВ, що відповідає міжнародним та європейським критеріям та стандартам.

•Впровадження єдиної загальнообов'язкової методики розрахунку викидів парникових газів з установок, на які поширюється дія законопроекту.

•Отримання точної та об'єктивної інформації щодо викидів парникових газів з установок, на які поширюється дія законопроекту.

•Створення умов для застосування ринкових або неринкових механізмів сприяння скороченню викидів парникових газів.

•Забезпечення відповідності розрахунку обсягів викидів парникових газів європейським стандартам щодо МЗВ.

•Скорочення використання гідрофторвуглеців та переходу на озоно та кліматобезпечні технології.

•Покращення міжнародного іміджу України.

•Забезпечення функціонування спеціально уповноваженого органу з питань моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів і торгівлі квотами на викиди парникових газів

•Створення електронних систем:

•Моніторингу, звітності, верифікації та торгівлі квотами на викиди парникових газів

•Регулювання і контролю за ввезенням і вивезенням озоноруйнівних речовин та їх обліку.

Пріоритет № 2: Реформа Держгеонадр та розвиток мінерально-сировинної бази

У сфері надрокористування в Україні існують системні проблеми, що становлять реальну загрозу економічній безпеці держави. На території України, яка становить 0,4 відсотка суходолу планети, виявлено до п'яти відсотків усіх мінерально-сировинних ресурсів земної кулі. В Україні виявлено понад 20 тисяч родовищ і рудопроявів з 95 видів корисних копалин, з яких близько 8 тисяч родовищ мають промислове значення і обліковуються Державним балансом запасів корисних копалин. Загальна кількість розроблених родовищ становить близько трьох тисяч. Водночас неефективне державне управління у цій сфері, відсутність інвестицій, використання видобувними підприємствами застарілого обладнання, зношеність якого становить до 70 відсотків, відтік кваліфікованих спеціалістів призвели до зниження якості виконання робіт у галузі.

Більшість корисних копалин в Україні видобувають у межах кількох головних гірничопромислових регіонів - Донецького, Криворізько-Нікопольського, Прикарпатського. Довготривале інтенсивне видобування надр у цих регіонах призвело до істотних змін геологічного середовища та виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. Головними чинниками негативного впливу є надзвичайно висока концентрація гірничих підприємств, високий рівень виробленості переважної більшості родовищ, нелегальне видобування бурштину у значних масштабах, що призвело до порушення екосистем, недостатній обсяг фінансування робіт, пов'язаних із зменшенням впливу на навколишнє природне середовище,

зумовленого розробкою родовищ та непроведенням рекультивації вироблених ділянок, передусім Полісся.

Перехід до ресурсозберігаючих технологій, повноцінне впровадження оцінки впливу на довкілля, обов'язковість рекультивації та невідворотність відповідальності за порушення природоохоронного законодавства мають стати основними напрямами збалансованого використання надр України.

Належне державне управління в галузі геологічного вивчення та використання надр, залучення інвестицій сприятимуть збільшенню видобутку гостродефіцитної сировини і підвищенню економічної незалежності та безпеки держави.

Основні проблеми, які мають бути вирішені у цій сфері

Обмежена конкуренція на ринку спеціальних дозволів на користування надрами.

Недостатні надходження до державного бюджету через відсутність розвитку/відтворення мінерально-сировинної бази.

Дефіцит бюджетних коштів, що спрямовуються на геологорозвідувальні роботи.

Повільні темпи розробки і впровадження принципово нових технологій видобутку і вилучення корисних копалин.

Процеси відтворення власної мінерально-сировинної бази не відповідають потребам країни.

Відсутність центрального органу виконавчої влади уповноваженого на розрахунок шкоди, збитків і втрат, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами.

Недосконалість законодавчої бази в галузі надрокористування.

Мета

Реформування системи надрокористування та регулятора (Держгеонадра).

Реформування внутрішньої структури Держгеонадр, оптимізація функцій служби, які повинні бути спрямовані в першу чергу на забезпечення розвитку мінерально-сировинної бази України.

Інвентаризація підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Держгеонадр, аналіз їх діяльності та ліквідація збиткових чи таких, які здійснюють невластиві функції.

Удосконалення системи державного управління у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, встановлення чітких законодавчих правил у сфері надрокористування.

Підвищення інвестиційної привабливості, доступність геологічної інформації, забезпечення надання якісних адміністративних послуг з видачі спеціальних дозволів на користування надрами та залучення фінансових ресурсів до Державного бюджету країни.

Відкриття нових родовищ України із підтвердженим промисловим потенціалом для забезпечення потреб національної економіки в мінеральних ресурсах та збільшення експортного потенціалу країни завдяки власному

видобутку корисних копалин, що призведе до забезпечення пріоритетних національних інтересів України, її економічної і політичної незалежності, підвищення добробуту громадян.

Підвищення ефективності державного геологічного контролю, недопущення втрат Державного бюджету України та місцевих бюджетів внаслідок незаконного (самовільного) користування надрами.

Що зроблено

- Розроблено постанови Кабінету Міністрів України:

від 25.04.2018 № 333 «Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 594 і 615», якою врегульовано порядок подання документів для отримання дозволів на користування надрами шляхом участі в аукціоні чи без проведення такого; унормовано порядок реалізації Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» під час надання/продовження строку дії спеціальних дозволів на користування надрами; спрощено процедуру щодо надання чи продовження дії дозволів;

від 19.09.2018 № 764 «Про внесення змін до пункту 8 Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр», якою внесені зміни до Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр, за якою передбачено її адаптацію (гармонізацію) до положень Рамкової класифікації викопних енергетичних і мінеральних запасів і ресурсів (РКООН-2009), які спрямовані на створення правових підстав залучення кредитних ресурсів міжнародних фінансових установ при видобуванні копалин надр за участю іноземних інвесторів, що позитивно вплине на можливість застосування міжнародних стандартів оцінки запасів та звітності, що поліпшить інвестиційну привабливість проектів з видобування ресурсів надр та в цілому сприятиме інвестиційній діяльності;

від 17.10.2018 № 848 «Про реалізацію експериментального проекту із запровадження проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами шляхом електронних торгів», якою затверджено тимчасовий Порядок реалізації експериментального проекту із запровадження проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами шляхом електронних торгів, що дозволить якісно та оперативно обслуговувати потенційних надрокористувачів, які звертаються до Держгеонадр за отриманням спеціального дозволу та незалежно від місця знаходження суб'єкта господарювання в день проведення торгів забезпечити його участь в онлайн-аукціоні. Запровадження системи онлайн-аукціонів з продажу спецдозволів забезпечить відкритість та прозорість при наданні адміністративних послуг суб'єктам господарювання. Перший електронний Аукціон відбувся 06 березня 2019 року в електронній торговій системі «ProZorro. Продажі». Сукупно зростання вартості лотів склало близько 96 млн від оголошеної вартості, це понад 3 рази - від 45 млн грн до 141 млн грн.;

від 07.11.2018 № 939 «Питання розпорядження геологічною інформацією», якою затверджено новий Порядок розпорядження геологічною інформацією,

що дасть змогу вдосконалити правовідносин у сфері розпорядження геологічною інформацією, шляхом унеможливлення виникнення неоднозначності при тлумаченні та застосуванні понять первинної та вторинної (обробленої) геологічної інформації, уникнути ризиків втрати такої інформації, створити передумови для її залучення в ринковий обіг, а також забезпечити відкритість та доступність геологічної інформації, яка належить державі, та нівелювати необґрунтоване регуляторне навантаження на суб'єктів господарювання при розпорядженні такими даними;

•Розроблено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Методики визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на користування надрами», метою якої є приведення положень Методики визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на право користування надрами, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2004 р. № 1374, у відповідність з вимогами законодавства у сфері надрокористування, підвищення прозорості розрахунку початкової вартості спеціальних дозволів.

•Ведеться робота над розробкою кодифікованого законодавчого акту у сфері надрокористування – проекту нової редакції Кодексу України про надра, який врегульовує порядок надрокористування в Україні та містить чимало новацій.

Процес формування законодавчої бази в сфері надрокористування, зокрема, земельних, податкових відносин тощо, ускладнює якісне упорядкування загальних норм законодавства у сфері надрокористування. З моменту розроблення законопроекту прийнято або знаходиться на розгляді Верховної Ради України та розробляються ряд змін до чинного законодавства, які кардинально змінюють загальну концепцію та структуру підготовленого законопроекту та гальмує погодження проекту нової редакції Кодексу України про надра (далі – законопроект) із заінтересованими центральними органами виконавчої влади.

У законопроекті планується усунути нинішні протиріччя правового регулювання з видобування корисних копалин, спростити адміністративні процедури, а також забезпечити дотримання екологічних вимог при видобуванні корисних копалин і встановлення адекватної відповідальності за порушення законодавства у сфері надрокористування.

Наразі продовжується робота з підготовки вищевказаних проектів для подальшого узгодження їх з заінтересованими центральними органами виконавчої влади. З метою повного та всебічного врахування пропозицій та зауважень до проектів опрацьовується питання щодо проведення необхідних консультацій та переговорів з фахівцями та науковцями галузі.

Що планується зробити

▪Розроблення та подання на погодження в установленому порядку нової редакції Кодексу України про надра. Прийняття нової редакції Кодексу України про надра вирішить питання включення права користування надрами до особливого майнового права, з відповідними наслідками цивільно-правового

регулювання, обмеження терміну на виконання програм геологорозвідувальних робіт та геологічного вивчення, припинення права на користування надрами у випадках невиконання програм. Визначить збалансований набір повноважень органів місцевого самоврядування через надання права надання спеціальних дозволів на користування надрами місцевого значення та скасування вимоги погодження спеціальних дозволів на користування надрами загальнодержавного значення. Призведе до спрощення дозвільної документації (зокрема, скасування вимоги щодо оформлення гірничого відводу для нафтогазовидобутку), уникнення дублювання у дозвільних документах та вдосконалення системи контролю за надрокористуванням та покарань на допущені недоліки в роботі.

▪Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Методики визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на користування надрами», що забезпечить вдосконалення порядку та плати за надання спеціальних дозволів на користування надрами відповідно до положень європейських Директив.

▪Автоматизація обробки геологічної інформації та переведення її у цифровий формат, що забезпечить створення та функціонування автоматизованої інформаційно - аналітичної системи, формування повноцінної бази геологічних даних для подальшого використання їх вітчизняними та іноземними інвесторами для сталого розвитку економіки країни.

▪. Розроблення та погодження Методики визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами, що забезпечить здійснення розрахунку шкоди, збитків і втрат, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами.

▪Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту постанови Кабінету Міністрів України стосовно впровадження електронної системи щодо отримання/ продовження строку дії спеціальних дозволів на користування надрами, що надасть можливість подання суб'єктами господарювання документів для отримання/продовження строку дії спеціальних дозволів на користування надрами в електронному вигляді.

▪Подання до Верховної Ради України проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року» з метою нарощення мінерально-сировинної бази.

Результат:

- Збільшення кількості ділянок надр, спеціальні дозволи на користування якими будуть реалізовані шляхом проведення електронних торгів.
- Збільшення кількісного та якісного складу учасників електронних аукціонів, збільшення надходжень до Державного бюджету України від продажу спеціальних дозволів на користування надрами.

Пріоритет № 3: Забезпечення ефективного та безпечного управління відходами та небезпечними хімічними речовинами

Проблема відходів в Україні вирізняється особливою масштабністю і значимістю як внаслідок домінування в національній економіці ресурсоємних багатовідхідних технологій, так і через відсутність протягом тривалого часу адекватного реагування на її виклики. Значні масштаби ресурсокористування та енергетично-сировинна спеціалізація національної економіки разом із застарілою технологічною базою визначали і надалі визначають високі показники утворення та нагромадження відходів.

Високий рівень утворення відходів та низькі показники їх використання як вторинної сировини призвели до того, що в Україні щороку в промисловості та комунальному секторі нагромаджуються значні обсяги твердих відходів, з яких лише незначна частина застосовується як вторинні матеріальні ресурси, решта потрапляють на звалища.

Значні обсяги накопичених в Україні відходів та відсутність ефективних заходів, спрямованих на запобігання їх утворенню, утилізації, знешкодження та видалення, поглиблюють екологічну кризу і стають гальмівним фактором розвитку національної економіки.

Відмінність ситуації, що склалася з відходами в Україні, порівняно з іншими розвинутими країнами полягає у великих обсягах утворення відходів та у відсутності інфраструктури поводження з ними. При цьому наявність такої інфраструктури є неодмінною ознакою всіх економік розвинутих країн.

Така ситуація обумовлює необхідність створення та забезпечення належного функціонування загальнодержавної системи запобігання утворенню відходів, збирання, перероблення та утилізації, знешкодження і екологічно безпечного видалення. Це повинно бути невідкладним завданням навіть в умовах відносної обмеженості економічних можливостей як держави, так і основних утворювачів відходів. Таким чином, єдиним можливим шляхом урегулювання ситуації є створення комплексної системи управління відходами. Основною причиною такого стану є недосконала законодавча база, відсутність ефективної системи обліку та звітності, системи моніторингу у сфері управління відходами.

Виробництва хімічного комплексу промисловості належать до найбільш екологічно небезпечних підприємств, і разом з підприємствами нафтопереробного комплексу, нафто-, газо-, та аміакопроводами, атомними та тепловими електростанціями, гірничопереробними підприємствами та залишками військово-промислового комплексу колишнього Радянського Союзу становлять значну потенційну небезпеку для довкілля та здоров'я населення, постійну загрозу виникнення хімічних аварій, у тому числі з можливими транскордонними наслідками.

Таким чином проблема поводження з хімічними речовинами стосується різних суб'єктів соціально-економічної діяльності (виробництв, розробників відповідних технологій, місцевих органів виконавчої влади, де утворюються та/ або зберігаються хімічні речовини).

Основні проблеми, які мають бути вирішені у цій сфері

Відсутність дієвого законодавства, що перешкоджає створенню та забезпеченню ефективного функціонування системи управління відходами в Україні на інноваційних засадах та належної інфраструктури для розвитку зазначеної сфери.

Мета

Створення умов для підвищення стандартів життя населення шляхом впровадження системного підходу до управління відходами на державному та регіональному рівні, впровадження заходів для запобігання або зменшення утворення відходів, зниження негативних наслідків від управління відходами, сприяння їх повторному використанню і відновленню в якості вторинної сировини та енергетичних ресурсів, визначення правових, організаційних, економічних засад та механізмів контролю для забезпечення всебічного захисту довкілля та здоров'я людей шляхом.

Усунення ризику виникнення хімічних забруднень, аварій і нещасних випадків під час виробництва, зберігання, транспортування, використання, торгівлі, вилучення з обігу та утилізації або знешкодження хімічних речовин.

Що зроблено

▪Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08 листопада 2017 року № 820 схвалено Національну стратегію управління відходами в Україні до 2030 року (далі – Стратегія), якою передбачено розв'язання проблемної ситуації, що склалася з утворенням, накопиченням, зберіганням, переробленням, утилізацією та захороненням відходів, а зокрема, запровадження роздільного збирання твердих побутових відходів, створення інфраструктури з їх перероблення.

▪Постановою Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 р. №313 утворено Координаційну раду з питань реалізації Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року.

▪Розпорядженням Кабінетом Міністрів України від 20 лютого 2019 року №117 схвалено Національний план управління відходами до 2030 року.

▪Розроблено проєкт Закону України «Про управління відходами», який погоджено із заінтересованими центральними органами виконавчої влади та в установленому порядку внесено на розгляд Верховної Ради України. На цей час, відповідно до частини першої статті 105 Регламенту Верховної Ради України законопроект, внесений Кабінетом Міністрів України залишився не розглянутим у зв'язку з припиненням повноважень Верховної Ради України восьмого скликання;

▪Розроблено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення Державного агентства України з питань управління відходами».

▪ Постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2018 № 1212 «Про внесення змін до пункту 11 Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх видаленням» схвалено відповідні зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 13.07.2000 № 1120, що мають вирішити проблеми із транскордонним переміщенням небезпечних відходів з території України.

▪Розроблено проєкт Закону України «Про ратифікацію Мінаматської конвенції про ртуть», який було погоджено із заінтересованими центральними органами виконавчої влади та в установленому порядку внесено на розгляд Президента України у 2018 році. Прийняття закону сприятиме захисту здоров'я людей та покращенню стану навколишнього природного середовища внаслідок обмеження торгівлі і поступової відмови від застосування ртуті та припинення провадження технологічних процесів і використання певної продукції з її вмістом.

Що планується зробити

▪Прийняття Закону України «Про управління відходами» (далі – Закон), який визначатиме основні законодавчі рамки в цій сфері та напрями державного регулювання з урахуванням європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 р. «Про відходи та скасування деяких директив».

Проєктом Закону вперше впроваджуються положення європейського законодавства у сфері управління відходами, а саме:

запровадження ієрархії управління відходами;

введення європейської класифікації відходів;

запровадження розширеної відповідальності виробника;

створення інформаційної системи управління відходами;

створення ефективної системи довгострокового планування управління відходами на національному, регіональному та місцевому рівнях.

▪Прийняття Закону надасть можливість надалі реформувати галузь і впроваджувати секторальні законопроекти: «Про захоронення відходів»; «Про управління відходами видобувних підприємств», «Про упаковку та відходи упаковки»; «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»; «Про батарейки і акумулятори та відпрацьовані батарейки і акумулятори».

▪Створення центрального органу виконавчої влади з питань управління відходами, з метою вирішення критичної ситуації, яка склалася з утворенням, накопиченням, збиранням зберіганням та захороненням відходів та призводить до подальшого розвитку екологічних загроз. Підготовлено пропозиції щодо вдосконалення інституційної структури управління відходами на інноваційних засадах.

Створення зазначеного органу відповідає вимогам Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року та Національного плану управління відходами.

▪Прийняття проєкту Закону України «Про приєднання до Мінаматської конвенції про ртуть» сприятиме захисту здоров'я людей та покращенню стану навколишнього природного середовища внаслідок обмеження торгівлі і поступової відмови від застосування ртуті та припинення провадження технологічних процесів і використання певної продукції з її вмістом.

▪Прийняття проєкту Закону України про хімічну безпеку та приведення національного законодавства у відповідність із актами ЄС, нормами яких передбачено:

впровадження екологічно прийнятних технологій, безпечних для довкілля та людини,

створення центрів більш чистого виробництва,

встановлення чіткої класифікації небезпечних хімічних речовин,

прийняття технічних регламентів щодо попереджувального маркування та пакування хімічної продукції.

Реалізація положень запропонованого закону дасть змогу підвищити рівень хімічної безпеки та удосконалити систему поводження з хімічними речовинами, знизити імовірність виникнення хімічних забруднень, аварій і нещасних випадків під час виробництва, зберігання, транспортування, використання, торгівлі, вилучення з обігу та утилізації або знешкодження хімічних речовин, зменшити соціальні і економічні втрати зумовлені такими подіями.

Результат

Запровадження в українському законодавстві у сфері управління відходами системи розширеної відповідальності виробника, запровадження електронних процедур подання декларації про відходи, видачі дозволів та ліцензій, введення європейської класифікації відходів, запровадження п'яти ступеневої ієрархії відходів, створення прозорої біржі відходів .

Запобігання та зменшення негативного впливу відходів упаковки на довкілля та здоров'я людей.

Розвиток системи управління відходами батарейок та акумуляторів та системи управління відходами електричного та електронного обладнання.

Реформування системи поводження з побутовими відходами (запровадження сортування та роздільне збирання, повна переробка).

Оновлення та розвиток хімічної галузі промисловості шляхом розробки та впровадження екологічно прийнятних технологій, безпечних для довкілля та людини.

Будівництво нових та реконструкція існуючих сміттєпереробних заводів.

Припинення експлуатації, закриття та рекультивацію полігонів і сміттєзвалищ, які не відповідають вимогам екологічної безпеки.

Пріоритет №4: Збереження природної спадщини

Одним з головних напрямків екологічної політики України є розвиток природоохоронних територій. Природно-заповідний фонд (ПЗФ) охороняють як

національне надбання, щодо якого встановлено особливий режим охорони, відтворення і використання. Україна розглядає цей фонд як складову частину світової системи природних територій та об'єктів, що перебувають під особливою охороною. Розвиток системи природоохоронних територій є важливою передумовою для забезпечення сталого розвитку країни.

Державною стратегією регіонального розвитку, затвердженою постановою Кабінету Міністрів від 6.08.2014 № 385, передбачено розширення площі ПЗФ до 15% від загальної території країни у 2020 році.

Конвенцією про охорону біологічного різноманіття, сторонами якої є 193 країни світу, серед яких і Україна, поставлено завдання створити до 2020 року систему природоохоронних територій на площі 17% суходолу та 10% морських акваторій до 2020 року і для цього розроблена спільна програма дій.

Створення природоохоронних територій також передбачено іншими діючими в Україні міжнародними конвенціями і угодами, а саме: Конвенцією про водно-болотні угіддя міжнародного значення, головним чином як середовища перебування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, стаття 2), Конвенцією про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція, стаття 4), Конвенцією про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннська конвенція, стаття 2), Конвенцією про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини (Конвенція про всесвітню спадщину, стаття 5), Рамковою конвенцією про охорону та сталий розвиток Карпат (Карпатська конвенція, стаття 4), Конвенцією про захист Чорного моря від забруднення (Чорноморська конвенція, стаття 4 Протоколу про охорону біорізноманіття), Програмою ЮНЕСКО «Людина і біосфера».

Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» для забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України передбачено збільшення та розширення територій природно-заповідного фонду (зокрема заповідних зон у національних природних парках та регіональних ландшафтних парках), створення на суходолі і в акваторії Чорного та Азовського морів і забезпечення збереження і функціонування репрезентативної та ефективно керованої системи територій та об'єктів природно-заповідного фонду, у тому числі транскордонних та європейського і міжнародного значення.

Однією з передумов вступу нової країни до Європейського Союзу є адаптація національного законодавства до європейської Директиви № 92/43/ЄС про збереження природного середовища існування (оселищ), дикої флори та фауни, зі змінами і доповненнями, внесеними Директивами №№ 97/62/ЄС, 2006/105/ЄС та Регламентом (ЄС) № 1882/2003.

Основною метою Директиви є сприяння збереженню біорізноманіття шляхом збереження природних середовищ (далі – оселищ) і видів природної флори та фауни, які мають важливе значення для суспільства на території держав-членів Європейського Союзу.

Найважливішим інструментом для виконання завдань є визначення територій, важливих для Європейського Союзу – об'єктів природи загальноєвропейського значення (Sites of Community Importance), які, разом зі

спеціальними природоохоронними територіями (Special Protection Areas), визначеними відповідно до Оселищної директиви.

Станом на 01.01.2019 ПЗФ України включає 8295 територій та об'єктів загальною площею 3985 тис. га в межах сухопутної території та 402,5 тис. га в межах акваторії Чорного моря. Відношення фактичної площі природно-заповідного фонду до площі держави ("показник заповідності") становить 6,6 %.

Більше половини (62%) площі ПЗФ України займають території та об'єкти загальнодержавного значення. Серед них 19 природних і 5 біосферних заповідників, 49 національних природних парків, 320 заказників, 136 пам'яток природи, 18 ботанічних садів, 20 дендрологічних та 7 зоологічних парків, 89 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. Загальна площа територій природно-заповідного фонду загальнодержавного значення становить 2477103,75 га, місцевого – 1847167,29 га.

Найбільший відсоток заповідності серед адміністративно-територіальних одиниць – у м. Севастополь, м. Київ, Івано-Франківській, Хмельницькій та Закарпатській областях. Найменший – у Вінницькій, Харківській, Дніпропетровській, Черкаській та Миколаївській областях.

Таблиця 1 – Рейтинг адміністративно-територіальних одиниць за величиною територій природно-заповідного фонду у відсотках від їхньої загальної площі

Назва АТО	**Площа АТО, га**	**Загальна площа ПЗФ, га**	**%**	**Рейтинг**
Вінницька область	2 651 300	59771,5237	2,26	27
Волинська область	2 014 400	219465,4	10,89	7
Дніпропетровська область	3 191 400	96008,3731	3,01	25
Донецька область	2 651 700	97260,942	3,67	21
Житомирська область	2 983 200	137119,5928	4,60	18
Закарпатська область	1 277 700	180698,92	14,17	5
Запорізька область	2 718 000	125068,4433	4,60	17
Івано-Франківська область	1 390 000	218881,98	15,72	3
Київська область	2 813 100	291958,067	10,38	9
Кіровоградська область	2 458 800	99411,4926	4,04	20
АР Крим	2 610 000	219319,36	8,41	12
Луганська область	2 668 400	92932,7513	3,48	22
Львівська область	2 183 300	156063,4783	7,15	15
Миколаївська область	2 459 800	75487,74	3,07	23
Одеська область	3 331 000	150837,5469	4,53	19

Назва АТО	Площа АТО, га	Загальна площа ПЗФ, га	%	Рейтинг
Полтавська область	2 874 800	142473,33	4,96	16
Рівненська область	2 004 700	177459,5196	8,85	11
Сумська область	2 383 400	177033,1564	7,43	14
Тернопільська область	1 382 300	123212,3932	8,91	10
Харківська область	3 141 500	74843,5995	2,38	26
Херсонська область	2 846 100	302783,3041	10,64	8
Хмельницька область	2 064 500	312482,03	15,15	4
Черкаська область	2 090 000	64117,8704	3,07	24
Чернівецька область	809 700	103598,45	12,80	6
Чернігівська область	3 186 500	249381,4199	7,82	13
м. Київ	83900	17726,76	21,20	2
м. Севастополь	86400	26241,02	30,37	1
Разом	**60355900**	**3991638,464**		

Основні проблеми, які мають бути вирішені у цій сфері

За роки незалежності площа природно-заповідного фонду збільшилася у рази, але цього недостатньо для збереження рідкісних і зникаючих видів рослин та тварин, середовищ їх існування. Разом з тим недосконаліть існуючої законодавчої бази, відсутність чітко визначеної стратегії розвитку заповідної справи та недосконаліть системи управління нею, низький рівень фінансового та матеріально-технічного забезпечення організації і функціонування природно-заповідного фонду, відсутність єдиної системи оплати праці, соціальних гарантій та пільг для їх працівників зумовлюють загрозу нецільового використання та втрати територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Значно зросла загроза втрати зарезервованих та перспективних для подальшого заповідання цінних природних комплексів.

З метою припинення процесів погіршення стану навколишнього природного середовища необхідно збільшити площі земель екомережі, що є стратегічним завданням для досягнення екологічної збалансованості території України. Збільшення площі національної екомережі має насамперед відбуватися в результаті розширення існуючих та створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Основну загрозу біологічному різноманіттю становлять діяльність людини та знищення природного середовища існування флори і фауни. Спостерігається

катастрофічне зменшення площі територій водно-болотних угідь, степових екосистем, природних лісів, яке відбувається внаслідок розорювання земель, вирубування лісів з подальшою зміною цільового призначення земель, осушення або обводнення територій, промислового, житлового та дачного будівництва тощо. Поширення неаборигенних видів у природних екосистемах викликає значний дисбаланс у біоценозах.

Завдання з охорони біорізноманіття не вирішується під час приватизації земель, підготовки і виконання програм галузевого, регіонального і місцевого розвитку. Відсутність закріплених на місцевості в установленому законом порядку меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду призводить до порушення вимог заповідного режиму. Незадовільними є темпи встановлення у натурі (на місцевості) прибережних захисних смуг вздовж морів, річок та навколо водойм, які виконують роль екологічних коридорів.

Частка земель природно-заповідного фонду в Україні є ще недостатньою для збереження біорізноманіття і значно меншою, ніж у більшості держав-членів Європейського Союзу, де частка таких земель становить у середньому 21 відсоток площі держав.

Межі більшості територій та об'єктів природно-заповідного фонду не встановлені в натурі (на місцевості).

Площі водно-болотних угідь, степових екосистем та природних лісів зменшуються внаслідок розорювання земель, вирубування лісів, осушення або обводнення територій, промислової та житлової забудови тощо.

Система управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду є недостатньо ефективною та інтегрованою з іншими галузями економіки.

Стандарти Європейського Союзу, визначені Директивою № 2009/147/ЄС про збереження диких птахів (далі – Пташина директива) та Директивою № 92/43/ЄС про збереження природних оселищ та видів природної фауни і флори (далі – Оселищна директива), ще не достатньо впроваджені в національній системі збереження біорізноманіття.

Мета

Створення на суходолі і морській акваторії репрезентативної системи територій та об'єктів природно-заповідного фонду, транскордонних та природоохоронних територій європейського і міжнародного значення.

Забезпечення ефективного управління системою територій та об'єктів природно-заповідного фонду та інтеграції її з іншими галузями економіки відповідно до кращих зразків міжнародної практики.

Встановлення в натурі меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Забезпечення внесення відомостей про земельні ділянки, включені до територій та об'єктів природно-заповідного фонду до Державного земельного кадастру.

Створення відкритої бази даних Державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.

Що зроблено

▪ Створено 218 територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 245900 га.

▪Подано до Секретаріату Бернської конвенціїї 100 нових пропозицій щодо створення територій Смарагдової мережі в Україні площею близько 2 млн. га;

▪У 2019 році прийнято такі укази Президента України щодо створення нових/розширення існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду:

від 11.04.2019 №130/2019 «Про створення національного природного парку «Бойківщина»;

від 11.04.2019 №131/2019 «Про створення Нобельського національного природного парку»;

від 11.04.2019 №132/2019 «Про оголошення акваторії Азовського моря гідрологічним заказником загальнодержавного значення «Приморський»;

від 11.04.2019 №133/2019 «Про зміну меж території національного природного парку «Синевир»;

від 11.04.2019 №134/2019 «Про зміну меж території національного природного парку «Зачарований край»;

від 11.04.2019 №135/2019 «Про зміну меж території Ужанського національного природного парку»;

від 11.04.2019 №136/2019 «Про зміну меж території національного природного парку «Олешківські піски»;

від 11.04.2019 №137/2019 «Про зміну меж національного природного парку «Білобережжя Святослава»;

від 11.04.2019 №138/2019 «Про внесення зміни до додатка № 1 до Указу Президента України від 13 листопада 2008 року № 1033»;

від 11.04.2019 №139/2019 «Про території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення»;

від 11.04.2019 №140/2019 «Про створення національного природного парку «Кам'янська Січ»;

від 17.04.2019 № 147/2019 «Про зміну меж національного природного парку «Дністровський каньйон»;

від 10.09.2019 № 678/2019 «Про створення національного природного парку «Кремінські ліси»;

від 10.09.2019 № 679/2019 «Про території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення»;

від 10.09.2019 № 677/2019 «Про внесення змін до Указу Президента України від 11 квітня 2019 року № 136».

На розгляді в Офісі Президента України знаходяться такі проекти рішення Президента України:

проект Указу Президента України «Про створення національного природного парку «Дніпровсько-Тетерівський»;

проект Указу Президента України «Про перейменування деяких територій та об'єктів природно-заповідного фонду».

- Розроблено проєкт Закону України «Про території Смарагдової мережі»;
- Прийнято закони України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації європейських екологічних норм про охорону середовища рідкісних видів тварин і рослин», якими підвищено розмір штрафів за порушення вимог щодо охорони середовища перебування і шляхів міграції, переселення, акліматизації та схрещування диких тварин, незаконне вивезення з України і ввезення на її територію об'єктів тваринного і рослинного світу, засмічення лісів відходами, порушення вимог пожежної безпеки в лісах тощо;
- Прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони пралісів згідно з Рамковою конвенцією про охорону та сталий розвиток Карпат», відповідно до якого має бути суттєво поліпшено збереження старовікових лісів, у тому числі букових природних лісів. Мінекоенерго на виконання цього закону з урахуванням положень Лісового кодексу України, законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України» та інших нормативно-правових актів розроблено методику визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів та методику визначення належності територій до пралісових пам'яток природи.

Що планується зробити

- Забезпечити внесення даних до окремого інформаційного шару Державного земельного кадастру (Публічна кадастрова карта) територій та об'єктів природно-заповідного фонду на 90 %.
- Створити відкриту базу даних Державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.
- Забезпечити внесення окремого інформаційного шару Державного земельного кадастру (Публічна кадастрова карта) щодо територій Смарагдової мережі Європи в межах України на 100 %.
- Встановити межі для 50 % існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду у натурі.
- Збільшити площу територій та об'єктів природно-заповідного фонду на 5% від площі держави.
- Підготувати номінацію для створення нового біосферного резервату програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера» в межах України.
- Включити мережу печер гіпсового карсту Західної України до Попереднього списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та підготувати відповідну номінацію.
- Підготувати нові пропозиції (оновлену базу даних) Смарагдової мережі Європи.
- Створити механізм управління територіями Смарагдової мережі Європи на державному рівні.

▪ Створити систему моніторингу статусу збереження видів дикої флори і фауни та природних оселищ.

Пріоритет №5: Стале управління водними ресурсами

Україна є однією з найменш водозабезпечених країн Європи, при цьому водокористування в країні здійснюється переважно нераціонально. Внаслідок токсичного, мікробіологічного та біогенного забруднення відбувається погіршення екологічного стану річкових басейнів, а також прибережних вод та територіальних вод Чорного і Азовського морів. Особливо слід відзначити незадовільний стан причорноморських лиманів, більшість з яких належать до природно-заповідного фонду і є унікальними рекреаційними ресурсами. Підземні води України в багатьох регіонах за своєю якістю не відповідають установленим вимогам до джерел водопостачання, що пов'язано передусім з антропогенним забрудненням, а інтенсивне їх використання призводить до виснаження горизонтів підземних вод.

Основними джерелами забруднення вод є скиди з промислових об'єктів, неналежний стан інфраструктури водовідведення та очисних споруд, недотримання норм водоохоронних зон, змив та дренування токсичних речовин із земель сільськогосподарського призначення.

Основні речовини, що призводять до забруднення, - сполуки важких металів, сполуки азоту та фосфору, нафтопродукти, феноли, сульфати, поверхнево-активні речовини. Останнім часом зростає забруднення медичними відходами та мікропластиком, яке на сьогодні не контролюється.

Забруднення вод призводить до виникнення різноманітних захворювань населення, зниження загальної резистентності організму і, як наслідок, до підвищення рівня загальної захворюваності, зокрема на інфекційні та онкологічні захворювання.

Діюча нині система моніторингу вод є неефективною та застарілою, не відповідає сучасним європейським стандартам.

Система державного управління у сфері охорони вод потребує невідкладного реформування і переходу до інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом.

На сьогодні у державному водогосподарському комплексі склалась критична ситуація, у зв'язку з майже абсолютним моральним та фізичним зносом об'єктів інженерної інфраструктури – гідротехнічні споруди зношені на 87%, насосні станції – на 85%, відкриті канали та колекторно-дренажна мережа – на 70%, захисні дамби – на 68%.

На фінансування бюджетної програми КПКВК 2407050 «Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами» із загального фонду державного бюджету у 2019 році виділено 1960,2 млн. гривень, 79% яких спрямовані на виплату заробітної плати 25,3 тис. працівників, 17% – на оплату енергоносіїв, 4% – видатки на здійснення державного моніторингу вод та виконання поточних робіт.

Кошти для закупівлі витратних матеріалів для проведення працівниками робіт з обслуговування, підтримання в належному стані та поточних ремонтів

об'єктів інфраструктури майже не виділяються – у 2019 році передбачено всього 7,7 млн. грн. на ці заходи або 0,4% від загального обсягу фінансування.

Фактична потреба для виконання робіт з поточного ремонту, поповнення аварійного запасу матеріалів, здійснення державного моніторингу вод, оформлення актів на землі водного фонду, сплату податку на землю та інші видатки складає близько 800 млн. гривень на рік. Отже, на сьогодні поточні видатки галузі забезпечені фінансуванням лише на 0,96% від потреби.

Створення у 2018 році державного фонду розвитку водного господарства, зокрема для забезпечення заходів з експлуатації, модернізації та розвитку водогосподарського комплексу, дозволило розпочати виконання робіт з капітального ремонту об'єктів, оновлення техніки та обладнання. Однак розмір надходжень до фонду розвитку (10% рентної плати за спеціальне використання води) також не забезпечує покриття фактичної потреби на виконання таких заходів, яка становить 500 млн. гривень щороку.

Такі умови фінансування, коли більше ¾ видатків спрямовуються на оплату праці, а не на виконання поточних та капітальних заходів є економічно недоцільними та потребують збалансування.

В Україні масово застосовуються мийні засоби на основі фосфатів. Фосфати, що надходять до навколишнього природного середовища внаслідок використання синтетичних мийних засобів – є одним з головних чинників забруднення поверхневих водних об'єктів, зокрема, тих що є джерелами питного водопостачання, а також до розвитку таких негативних процесів як евтрофікація (цвітіння) води.

Цивілізовані країни світу давно вже відмовились від застосування мийних засобів на фосфатній основі, а в Європейському Союзі прийнято цілий ряд законодавчих актів з питань зменшення негативного впливу мийних засобів на здоров'я людини та довкілля.

У більш ніж 50 розвинених країнах світу у 80-90 рр. були введені законодавчі обмеження або повна заборона на використання фосфатних пральних порошків. Мийні засоби, світова гігієнічна наука відносить до

найбільш небезпечних для здоров'я людини. Вченими багатьох країн було встановлено, що мийні засоби на фосфатній основі крім великої екологічної шкоди, наносять ще й шкоду здоров'ю людей. Контакт шкіри з розчинами і залишками порошків з випраного одягу приводить до ослаблення захисних функцій шкіри і потрапляння в лімфатичну і кровоносну системи людини небезпечних компонентів фосфатних мийних засобів, які знищують червоні кров'яні тільця та сприяють проникненню хвороботворних організмів.

Крім фосфатів до складу мийних засобів входять хлор та хлорорганічні сполуки (додаються для отримання (посилення) вибілюючого ефекту при пранні та очищенні), які спричиняють захворювання серцево-судинної системи, негативно впливають на шкіру і волосся та підвищують ризик захворювання на рак!

Водночас, поінформованість українських громадян щодо небезпеки використання синтетичних мийних засобів перебуває на досить низькому рівні.

В цьому контексті особливо важливим є підвищення екологічної просвіти населення та приведення національного законодавства у відповідність з вимогами Європейського Союзу щодо мийних засобів та поверхнево-активних речовин для мийних засобів, а також розробка і впровадження екологічно дружніх мийних засобів.

Основні проблеми, які мають бути вирішені у цій сфері

Існуюча система державного управління у сфері охорони вод та раціонального використання водних ресурсів потребує подальшого реформування шляхом переходу від адміністративно-територіальної моделі управління до інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом.

Такий інтегрований підхід відповідає Директиві Європейського Парламенту та Ради № 2000/60/ЄС про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики та сприяє максимальному досягненню цілей і завдань охорони та відтворенню водних екосистем, забезпеченню раціонального використання водних ресурсів.

Перехід до інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом потребує:

оптимізації функцій і повноважень центральних (у тому числі шляхом децентралізації владних повноважень) та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо розпорядження та управління водними ресурсами;

оптимізації функціонування басейнових управлінь та регіональних офісів водних ресурсів, що належать до сфери управління Держводагентства;

ефективного функціонування створених басейнових рад, що є консультативно-дорадчими органами у межах території річкових басейнів та рішення яких мають враховуватися під час розроблення та виконання планів управління річковими басейнами, реалізації заходів щодо раціонального використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів;

здійснення оцінки сучасного екологічного стану основних річкових басейнів України та розроблення на їх основі елементів планів управління річковими басейнами.

Охорона та відтворення довкілля Азовського та Чорного морів набули особливого значення у зв'язку із тимчасовою окупацією території Автономної Республіки Крим і втратою Україною контролю над частиною її акваторії у Чорному та Азовському морях.

Нагальними екологічними проблемами Азовського та Чорного морів лишається:

відсутність належного відображення у стратегічних та програмних документах, ухвалених на державному рівні питань поліпшення екологічного стану Чорного та Азовського морів;

високий рівень забруднення морських вод;

загроза здоров'ю населення і незворотної втрати біорізноманіття та біоресурсів моря;

зменшення обсягів вилову риби та заготівлі морепродуктів;

зниження якості морських рекреаційних ресурсів;

руйнування морського берега та інтенсифікація негативних геологічних процесів;

відсутність системи інтегрованого управління морським природокористуванням;

загроза зникнення видів тварин і рослин, що занесені до Червоної книги України;

зменшення обсягів розведення цінних промислових видів риб.

Критична ситуація, яка склалася у державному водогосподарському комплексі, у зв'язку з майже абсолютним моральним та фізичним зносом об'єктів інженерної інфраструктури та недостатнім фінансуванням.

Масове застосовуються в Україні мийних засобів на основі фосфатів, які потрапляють до навколишнього природного середовища внаслідок їх використання і є одним з головних чинників забруднення поверхневих водних об'єктів.

Мета

Реформування державної системи управління у сфері охорони вод (поверхневих, підземних, морських), раціонального використання водних ресурсів є перехід від адміністративно-територіальної моделі управління до басейнового управління, за якого основною одиницею управління виступатиме район річкового басейну. Також впровадження нового порядку державного моніторингу вод, що здійснюється з метою забезпечення збирання, обробки, збереження, узагальнення та аналізу інформації про стан водних об'єктів, прогнозування його змін та розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень у галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

Застосування європейських підходів, зокрема, щодо встановлення стратегічних природоохоронних цілей та індикаторів політики у коротко-,

середньо- та довгостроковій перспективі на основі базової оцінки морських вод та реалізації плану природоохоронних заходів для досягнення хорошого екологічного стану.

Запровадження сучасної європейської моделі управління державними фінансами у водогосподарській галузі, що сприятиме надійності водогосподарських систем, забезпеченню реалізації державної політики у сфері управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів, зменшенню ризику виникнення надзвичайних ситуацій пов'язаних з водним фактором, покращить рівень забезпечення водними ресурсами галузей економіки.

Практична реалізація запропонованих кроків забезпечить можливість безперебійного постачання води в маловодні регіони через створення надійної водогосподарської інфраструктури, створення безпечних умов життя для населення, економічну доцільність розподілу та використання рентної плати за спеціальне використання води.

Що зроблено

закріплено інтегровані підходи в управлінні водними ресурсами за басейновим принципом на законодавчому рівні (Закон України від 04.10.2016 № 1641-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження інтегрованих підходів в управління водними ресурсами за басейновим принципом»);

здійснено гідрографічне та водогосподарське районування території України, встановлені межі районів річкових басейнів, суббасейнів та водогосподарських ділянок;

створено геопортал «Водні ресурси України»;

започатковано реформування інституційної структури державної системи управління водними ресурсами та водним господарством, зокрема, Держводагентства шляхом реорганізації діючих структур і утворення 12 басейнових управлінь водних ресурсів та 15 регіональних офісів водних ресурсів;

утворено 13 басейнових рад – дорадчо-консультативних органів, які беруть участь у формуванні і реалізації державної водоохоронної політики у межах окремого району річкового басейну;

запроваджено новий порядок здійснення державного моніторингу вод (поверхневих, підземних, морських).

Кабінетом Міністрів України прийнято постанови:

від 18.05.2017 № 336 "Про затвердження Порядку розроблення плану управління річковим басейном";

від 31.05.2017 № 372 "Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 08 квітня 1996 р. № 413 та від 20 серпня 2014 р. № 393";

від 19.09.2018 № 758 "Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод".

Затверджено та зареєстровано в Мін'юсті накази Мінприроди:

від 26.01.2017 № 25 "Про виділення суббасейнів та водогосподарських ділянок у межах районів річкових басейнів", зареєстрований у Мін'юсті від 14.02.2017 за № 208/30076;

від 26.01.2017 № 23 "Про затвердження Типового положення про басейнові ради", зареєстрований у Мін'юсті від 17.02.2017 за № 231/30099;

від 26.01.2017 № 26 "Про затвердження Порядку розроблення водогосподарських балансів", зареєстрований у Мін'юсті від 17.02.2017 за № 232/30100;

від 06.02.2017 № 45 "Про затвердження Переліку забруднюючих речовин для визначення хімічного стану масивів поверхневих і підземних вод та екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод", зареєстрований у Мін'юсті від 20.02.2017 № 235/30103;

від 03.03.2017 № 103 "Про затвердження Меж районів річкових басейнів, суббасейнів та водогосподарських ділянок", зареєстрований у Мін'юсті від 29.03.2017 № 421/30289);

від 14.01.2019 № 5 "Про затвердження Методики віднесення масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного та хімічного станів масиву поверхневих вод, а також віднесення штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод", зареєстрований у Мін'юсті 05.02.2019 за № 127/33098;

від 14 січня 2019 року № 6 "Про затвердження Порядку визначення популяційного еквівалента населеного пункту та Критеріїв визначення уразливих та менш уразливих зон", зареєстрований у Мін'юсті 05.02.2019 за № № 125/33096, 126/33097.

Що планується зробити

▪***На законодавчому рівні*** – розроблення та прийняття нормативно-правових актів, спрямованих на реформування державної системи управління водними ресурсами, впровадження нового порядку здійснення державного моніторингу вод, розроблення планів управління річковими басейнами.

▪***На інституційному рівні*** - оптимізація функцій і повноважень центральних (у тому числі шляхом децентралізації владних повноважень) та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо розпорядження та управління водними ресурсами; оптимізації функціонування басейнових управлінь та регіональних офісів водних ресурсів, що належать до сфери управління Держводагентства; ефективне функціонування створених Держводагентством басейнових рад.

Запропонований підхід передбачає визначити об'єктом управління район річкового басейну у встановлених межах, а не окрему його частину в межах адміністративно-територіальної одиниці.

Крім того, інтегроване управління водними ресурсами за басейновим принципом потребує проведення оцінки **с**учасного екологічного стану

основних річкових басейнів України та розроблення на їх основі елементів планів управління річковими басейнами.

▪У сфері охорони навколишнього природного середовища **Азовського та Чорного морів** передбачається:

здійснення базової оцінки морських вод (у межах української частини акваторії Чорного та Азовського морів), визначення екологічного стану та встановлення природоохоронних цілей та індикаторів;

запровадження програми моніторингу для здійснення поточної оцінки та регулярного оновлення цілей;

розроблення плану заходів щодо досягнення хорошого екологічного стану морського довкілля.

▪У сфері водогосподарської діяльності необхідно забезпечити поступовий збалансований перерозподіл доходів та видатків загального та спеціального фондів державного бюджету, що надасть можливість перейти до гнучкого механізму використання коштів на першочергові потреби водного господарства та залучати спеціалізовані організації для виконання технічного сервісу інфраструктури.

Запровадження сучасної європейської моделі управління державними фінансами у водогосподарській галузі сприятиме надійності водогосподарських систем, забезпеченню реалізації державної політики у сфері управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів, зменшенню ризику виникнення надзвичайних ситуацій пов'язаних з водним фактором, покращить рівень забезпечення водними ресурсами галузей економіки.

▪Правове врегулювання у сфері поводження із синтетичними миючими засобами та товарами побутової хімії з метою повної заборони використання на території України синтетичних мийних засобів та товарів побутової хімії на основі фосфатів.

Результат:

▪Гідрографічне та водогосподарське районування території України.

▪Визначення повноважень центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у сфері охорони та використання водних ресурсів.

▪Виконання програми операційного моніторингу стану водних ресурсів.

▪Досягнення доброго стану водних об'єктів.

Пріоритет №6: Збереження наземних екосистем, боротьба з деградацією земель та опустелюванням

Сучасне використання земельних ресурсів України не відповідає вимогам раціонального природокористування. Стан земельних ресурсів України близький до критичного.

Водною та вітровою ерозією уражені близько 57 відсотків території України, понад 12 відсотків території держави зазнають підтоплення.

За різними критеріями забрудненими є близько 20 відсотків земель України. Щороку фіксується майже 23 тисячі випадків зсувів. Унаслідок абразії руйнується до 60 відсотків узбережжя Азовського і Чорного морів та 41 відсоток берегової лінії дніпровських водосховищ. Більш як 150 тисяч гектарів земель порушені внаслідок гірничодобувної та інших видів діяльності. Кількість підземних і поверхневих карстопроявів становить близько 27 тисяч.

Причини виникнення такої ситуації мають комплексний характер та історичні передумови. Особливо слід відзначити порушення екологічно збалансованого співвідношення між категоріями земель, зменшення території унікальних степових ділянок, надмірну розораність території та порушення природного процесу ґрунтоутворення, використання недосконалих технологій в сільському господарстві, промисловості, енергетиці, транспортній та інших галузях господарства, орієнтацію на досягнення коротко- та середньострокових економічних вигод, ігноруючи природоохоронну складову та негативні наслідки у довгостроковій перспективі.

Основні проблеми, які мають бути вирішені у цій сфері

Необґрунтовано високий рівень господарського освоєння території та незбалансоване співвідношення між земельними угіддями.

Порушення науково обґрунтованих принципів землекористування та основ землеробства, у тому числі недотримання сівозмін, зменшення обсягу внесення агрохімікатів, перш за все добрив, включаючи органічні.

Нераціональне розміщення виробничих і житлових об'єктів, зокрема порушення принципу розташування водоємних виробництв виходячи з місцевих водних ресурсів.

Недостатня площа земель природоохоронного, рекреаційного, оздоровчого та історико-культурного призначення.

Незадовільній стан забезпечення землеустрою в частині розроблення документації в галузі охорони земель та здійснення передбачених нею заходів, а також недостатній обсяг наповнення відомостями системи Державного земельного кадастру.

Недостатнє забезпечення функціонування державної системи моніторингу земель та довкілля, системи раннього оповіщення та моніторингу посух і гідрометеорологічної мережі спостережень.

Незадовільний рівень матеріально-технічного та кадрового забезпечення органів державної влади у сфері управління земельними та іншими природними ресурсами.

Необхідність більш широкого використання сучасних технологій, у тому числі геоінформаційних та дистанційного зондування землі, а також новітніх наукових розробок для прийняття та реалізації управлінських рішень.

Недостатній обсяг фінансових ресурсів, що виділяються для розв'язання проблем у сфері охорони та збалансованого використання земель.

Відомча і галузева спрямованість та недостатня координованість заходів у сфері боротьби з деградацією земель та опустелюванням без урахування багатофакторності їх причин та наслідків.

Недостатній рівень обізнаності населення, заінтересованості та спроможності власників земель і землекористувачів, кількість яких перевищила 25 млн. осіб, у забезпеченні сталого використання земель та розв'язання проблем їх деградації.

Мета

Удосконалення державної політики у сфері охорони земель, боротьби з їх деградацією та опустелюванням для досягнення сталого розвитку держави, створення правових, організаційних та інших необхідних умов для реалізації принципів екологічно збалансованого землекористування.

Реалізація добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель.

Збільшення кількості практичних землеохоронних заходів, підвищення лісистості території країни, стабілізація вмісту грунтового органічного вуглецю (гумусу) у грунтах, відновлення зрошення і поліпшення еколого-меліоративного стану зрошуваних земель, відновлення та стале використання торфовищ.

Що зроблено

Кабінетом Міністрів України прийнято:

- Концепцію боротьби з деградацією земель та опустелюванням (розпорядження від 22.10.2014 № 1024-р);
- Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням (НПД) (розпорядження від 30.03.2016 № 271-р);
- Концепцію реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року (розпорядження від 07.12.2016 № 932-р);
- План заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року (розпорядження від 06.12.2017 № 932-р);
- утворено Координаційну раду з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням (постанова від 18.01.2017 № 20).

4 травня 2018 року Координаційна рада на своєму першому засіданні розглянула стан впровадження НПД, який визначено як недостатній, зокрема в частині практичних землеохоронних заходів.

Координаційною радою схвалено представлені Національною академією аграрних наук України пропозиції стосовно добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель в Україні за напрямом «Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах», а також допоміжні за напрямами: «Відновлення та стале використання торфовищ» та «Відновлення зрошення і поліпшення еколого-меліоративного стану зрошуваних земель».

Зокрема передбачається: до 2020 року - досягнення стабільного рівня вмісту органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь не нижче за базову лінію 2010 року (3,14 % в середньому по Україні, у т.ч. у розрізі зон: Полісся - 2,24 %; Лісостеп - 3,19 %; Степ - 3,40 %), а до 2030 року - його збільшення не менше ніж на 0,1 % в середньому по Україні (у. т. ч. у розрізі зон: Полісся – на 0,10-0,16 %; Лісостеп та Степ - на 0,08-0,10 %).

▪Прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 30.01.2019 № 82 «Про внесення змін до переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів», у тому числі з метою покращення фінансового забезпечення «заходів щодо упорядкування орних земель шляхом виведення з їх складу водоохоронних зон, ерозійно небезпечних та інших не придатних для розорювання угідь», «заходів, пов'язаних з відтворенням лісів, створенням нових та реконструкцією існуючих полезахисних лісових смуг та інших захисних насаджень на деградованих, малопродуктивних та ерозійно небезпечних землях і вздовж поверхневих водних об'єктів», а також заходів щодо «відновлення степових, лучних, водно-болотних та інших антропогенно змінених природних ландшафтів, створення і відновлення сіножатей та пасовищ».

▪розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р схвалено Стратегію зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року.

Що планується зробити

▪Удосконалення нормативно-правового, організаційного та матеріально технічного забезпечення регулювання відносин у сфері охорони та раціонального використання земель.

▪Забезпечення мобілізації фінансових ресурсів на національному та місцевому рівнях, сприяння залученню зовнішніх і внутрішніх інвестицій.

▪Забезпечення виконання зобов'язань України за міжнародними угодами у сфері боротьби з деградацією земель та опустелюванням, зміни клімату.

▪Проведення інформаційних, освітніх та просвітницьких кампаній.

Результат:

Екологічно-збалансована трансформація структури земель та угідь країни, реалізація добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель та збільшення обсягів практичних землеохоронних заходів, включаючи:

- впорядкування орних земель шляхом виведення з ріллі деградованих і малопродуктивних угідь, водоохоронних зон та інших непридатних для розорювання територій;
- підвищення лісистості території країни, відтворення лісів, створення нових та реконструкції існуючих полезахисних лісових смуг та інших захисних насаджень;
- відновлення торфовищ, степових, лучних, водно-болотних та інших антропогенно змінених природних ландшафтів, створення і відновлення сіножатей та пасовищ;

- стабілізації вмісту грунтового органічного вуглецю (гумусу) у грунтах;
- відновлення зрошення і поліпшення еколого-меліоративного стану зрошуваних земель.

Пріоритет №7: Належне екологічне урядування

Фактичний стан ресурсних спроможностей із впровадження механізмів електронного урядування та цифрової трансформації у сфері охорони навколишнього природного середовища не забезпечує належного виконання Україною Орхуської конвенції, Протоколу про реєстри викидів та перенесення забруднювачів у частині дотримання екологічних прав громадян і забезпечення надання вільного доступу до екологічної інформації про стан довкілля, екологічні ризики/загрози для безпечної життєдіяльності, екологічну перспективу із застосуванням телекомунікаційних технологій та глобальних інформаційних мереж.

Існуюча система управління охорони навколишнього природного середовища формується навколо її окремих галузей (охорона атмосферного повітря, поводження з відходами, охорона та раціональне використання водних ресурсів, надрокористування тощо) та поміж різними органами виконавчої влади.

Така ситуація призводить до неможливості надання громадськості та іншим заінтересованим особам якісної та повної інформації про стан довкілля в цифровому вигляді, а також створює додаткове дозвільне і контрольне навантаження на суб'єктів господарювання.

Цифрова трансформація державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища повинна здійснюватися комплексно, як за галузями, так і за функціональними напрямами (дозвільна система, звітність, система моніторингу тощо).

Впровадження інтегрованої електронної системи екологічного врядування з урахуванням європейських підходів до управління екологічною інформацією забезпечить акумуляцію інформаційних ресурсів про стан довкілля, документів дозвільно-ліцензійної діяльності, рішень про оцінки впливу на довкілля тощо на новітній цифровій платформі; розбудову та впровадження сучасної державної інформаційної системи кризового реагування, а також розгортання новітньої комплексної системи безпеки та захисту інформаційних ресурсів та інформаційних мереж.

Основні проблеми, які мають бути вирішені у цій сфері.

Недостатність ресурсних спроможностей для належної цифрової трансформації державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища, розгортання сучасної державної інформаційної системи кризового реагування та управління екологічною інформацією на основі сучасної автоматизованої системи консолідованої акумуляції

екологічної інформації про стан довкілля, екологічні ризики/загрози для безпечної життєдіяльності, екологічну перспективу і загальнодержавної цифрової природоохоронної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури.

Мета

Розбудова ресурсних спроможностей для продовження здійснення цифрової трансформації державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища, створення загальнодержавної автоматизованої системи «Відкрите довкілля» та впровадження її в експлуатацію для ефективного управління екологічною інформацією у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, забезпечення дотримання екологічних прав громадян і забезпечення надання вільного доступу до екологічної інформації із застосуванням телекомунікаційних технологій та глобальних інформаційних мереж.

Що зроблено

1. Розпочато розбудову прозорої системи надання природоохоронних і природно-ресурсних послуг в цифровому вигляді

На офіційному веб-сайті Мінприроди впроваджено в експлуатацію та забезпечено стале функціонування:

- електронної системи «Подання декларації про відходи» https://e-eco.gov.ua/ для здійснення дозвільних процедур у сфері поводження з відходами. Природоохоронною послугою он-лайн скористалося понад 6450 суб'єктів господарювання від початку її впровадження у 2016 році. Послугу інтегровано до Єдиного державного порталу адміністративних послуг;

- Єдиного реєстру із оцінки впливу на довкілля http://eia.menr.gov.ua з базовим функціоналом, який забезпечує надання електронної послуги «Оцінка впливу на довкілля». Для консультування з питань функціонування Реєстру оцінки впливу на довкілля працює телефонна «гаряча лінія»;

- на постійній основі забезпечено функціонування інформаційних розділів з питань надання послуг в цифровому вигляді: «Адміністративні послуги (єдине вікно)» https://menr.gov.ua/content/administrativni-poslugi.html та «Бізнесу» https://e-eco.gov.ua/

2. *Впроваджено перший стартап державного природоохоронного управління для розгляду звернень громадян.* На офіційному веб-сайті Мінприроди забезпечено функціонування першого цифрового сервісу природоохоронного урядування www.ecomapa.gov.ua у повній та мобільній версіях з питань очищення територій областей від несанкціонованих і неконтрольованих звалищ. Сервіс активізував системну роз'яснювальну роботу та проведення інформаційно-просвітницьких заходів у громадах; привернув увагу та залучив ЗМІ до вирішення екологічних питань. На сервіс надійшло понад 6400 звернень від громадян і громадських організацій від початку його впровадження у 2017 році.

3. *Продовжується дослідне застосування сучасних технології/інструментів електронного урядування для здійснення належного*

екологічного урядування, превентивного запобігання корупції й мінімізації корупційних ризиків

Впроваджено у дослідну експлуатацію систему електронного документообігу Мінприроди (СЕД Мінприроди); забезпечено її інтеграцію до системи електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОВВ); розширено мережу електронної взаємодії Мінприроди з ЦОВВ; забезпечено застосування кваліфікованого електронного підпису.

4. *Розпочато створення загальнодержавної автоматизованої системи «Відкрите довкілля»*

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.11.2018 № 825 схвалено Концепцію створення загальнодержавної автоматизованої системи «Відкрите довкілля» (далі – Система).

Розроблено програмне забезпечення перших трьох компонентів Системи (Порталу природоохоронних послуг і державних екологічних реєстрів з модулем інтеграції до Єдиного державного порталу адміністративних послуг; Аналітичної підсистеми, шини обміну даними).

Впровадження Системи дозволить розгорнути сучасну державну інформаційну систему кризового реагування та управління екологічною інформацією, впровадити централізоване інформаційне обслуговування державного управління та Головного ситуаційного центру України Апарату РНБО (з питань національної екологічної безпеки) відповідно до інформаційних потреб; спростити ліцензійно-дозвільні процедури для представників бізнесу, забезпечити кожному громадянину рівний вільний доступ до екологічної інформації про стан довкілля, екологічні ризики/загрози для безпечної життєдіяльності.

Що планується зробити

Подальша розбудова, впровадження, забезпечення функціонування, адміністрування на наповнення екологічною інформацією загальнодержавної автоматизованої системи «Відкрите довкілля»; забезпечення інтероперабельності інформаційних ресурсів Системи з Системою електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів і Спільною екологічною інформаційною системою Європейського екологічного агентства.

Результат

Завершення створення та впровадження в експлуатацію загальнодержавної автоматизованої системи «Відкрите довкілля».

Дотримання екологічних прав громадян на вільний доступ до екологічної інформації відповідно до Орхуської конвенції.

Запровадження на постійній основі транскордонного обміну екологічною інформацією в електронному вигляді.

Пріоритет №8: Реформування системи державного нагляду (контролю) в природоохоронній сфері

На сьогодні система організації державного контролю за додержанням природоохоронного законодавства недосконала: високий рівень корупції, застаріла матеріально-технічна база, непрозора система прийняття рішень щодо порушників законодавства, відсутня адекватна система відповідальності суб'єктів за порушення законодавства, відсутні єдині електронні реєстри природних ресурсів та неналежний рівень інформаційного обміну і, як наслідок, практично повна недієздатність Держекоінспекції в реалізації своїх повноважень.

Має місце розпорошення та дублювання наглядових (контрольних) функцій держави між органами виконавчої влади, відсутність єдиного підходу до здійснення наглядових та контрольних функцій. Державний нагляд (контроль) у природоохоронній сфері на даний час здійснюють сім органів виконавчої влади — Держекоінспекція, Держгеонадра, Держлісагентство, Держсільгоспінспекція, Держрибагентство, Держпродспоживслужба, Укртрансбезпека.

Фактична відсутність громадського екологічного контролю.

Мета

Перехід від неефективного та застарілого тотального природоохоронного контролю до системи попередження правопорушень і моніторингу стану навколишнього природного середовища.

Удосконалення системи організації державного нагляду (контролю) за додержанням вимог природоохоронного законодавства.

Ліквідація дублювання функцій державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, що здійснюються іншими центральними органами виконавчої влади.

Здійснення контролю на основі ризик-орієнтовних показників.

Що зроблено

Виконуються роботи із створення єдиного інтегрованого органу природоохоронного нагляду та усунення дублювання функцій державного нагляду у зазначеній сфері; забезпечення конкурсного відбору усіх працівників; створення умов для запобігання корупції у сфері державного природоохоронного нагляду:

розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 № 616-р затверджено Концепцію реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища в Україні.

розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 353-р затверджено план заходів щодо реалізації Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища в Україні.

прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №102 «Питання реалізації Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища»,

відповідно до якої утворено як юридичні особи публічного права міжрегіональні територіальні органи Державної екологічної інспекції України.

Що планується зробити

▪Розробка та подання в установленому порядку Кабінетові Міністрів України проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення природоохоронного законодавства».

▪Створення єдиної інтегрованої, прозорої та ефективної системи нагляду (контролю) і моніторингу стану навколишнього природного середовища та умов для інтеграції національної природоохоронної системи в європейський правовий простір, усунення дублювання функцій центральних органів виконавчої влади у сфері природоохоронного нагляду (контролю), забезпечить нормативне врегулювання сфери повноважень міжрегіональних територіальних органів Державної природоохоронної служби України.

▪Запровадження системи моніторингу, запобігання порушенням природоохоронного законодавства і здійснення контролю на основі ризик-орієнтованих показників.

▪Організація послуг з лабораторного арбітражу. Створення мережі лабораторій.

Результат

Усунення дублювання функцій нагляду (контролю).

Створення єдиної інтегрованої, прозорої та ефективної системи нагляду (контролю) і моніторингу стану навколишнього природного середовища.

Створення системи моніторингу довкілля.

Пріоритет №9: Охорона та раціональне використання природних ресурсів

Займаючи менше 6 відсотків площі Європи, Україна володіє близько 35 відсотками її біологічного різноманіття. Біосфера України нараховує більше 70 тисяч видів флори і фауни, зокрема флори - понад 27 тисяч видів, фауни - понад 45 тисяч видів. Протягом останніх років спостерігається збільшення кількості видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України.

Україна розташована на перетині міграційних шляхів багатьох видів фауни, через її територію проходять два основні глобальні маршрути міграції диких птахів, а деякі місця гніздування мають міжнародне значення. Більше 100 видів перелітних птахів охороняються відповідно до міжнародних зобов'язань. З мігруючих видів фауни України більше 130 видів перелітних птахів, 8 видів риб, 3 види морських ссавців, 28 видів рукокрилих охороняються відповідно до міжнародних зобов'язань.

Пріоритетами державної політики у сфері біологічної безпеки та біологічного захисту є здійснення системних заходів із створення та ефективного функціонування національної системи біологічної безпеки та біологічного захисту, протидії проявам біотероризму, захисту населення від безконтрольного та протиправного поширення генетично модифікованих організмів, збереження безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища, створення системи раннього виявлення та швидкого реагування на поширення збудників особливо небезпечних хвороб та таких, що мають міжнародне значення, а також покращення матеріально-технічного стану лабораторій, установ та закладів, які здійснюють діагностику інфекційних хвороб, моніторинг циркуляції збудників інфекційних хвороб в об'єктах середовища життєдіяльності людини, задіяні в системі індикації біологічних патогенних агентів, визначають кількісний та якісний вміст генетично модифікованих організмів у продукції рослинного і тваринного походження, лабораторій, що працюють із збудниками особливо небезпечних інфекційних хвороб, визначенням їх впливу на навколишнє природне середовище, зокрема біологічного різноманіття, з урахуванням ризиків для здоров'я людини; створення системи оперативного реагування на прояви біотероризму.

Лісистість становить 15,9 відсотка території України. Ліси на території держави розміщені нерівномірно, від 3,7 відсотка у Запорізькій до 51,4 відсотка у Закарпатській областях. Оптимальним, за європейськими рекомендаціями, є покажчик лісистості 20 відсотків, для досягнення якого необхідно створити більше двох мільйонів гектарів нових лісів. Водночас створення нових лісів не повинне здійснюватися шляхом заліснення унікальних степових ділянок.

Основними причинами виникнення проблем у лісовій сфері є недосконаліть системи управління та розвитку лісового господарства, відсутність правових та економічних механізмів, стимулювання запровадження природозберігаючих технологій, недосконаліть податкової бази, а також нечіткість визначення правового статусу щодо управління землями під полезахисними лісовими смугами.

Координація робіт з охорони та відтворення лісів здійснюється центральними (у лісах державної власності) та місцевими органами виконавчої влади (у лісах комунальної власності). Близько 0,8 мільйона гектарів лісових земель державної власності (у тому числі полезахисні лісові смуги) не надані в користування і віднесені до земель запасу. Нечітке визначення правового статусу щодо управління землями під полезахисними лісовими смугами призводить до істотного погіршення стану насаджень та їх загибелі.

Відсутність системи фінансування лісогосподарської діяльності, особливо у східних і південних регіонах України, призвела до припинення робіт із створення захисних лісових насаджень на малопродуктивних і деградованих землях та невиконання попереджувальних протипожежних заходів у лісах, що підвищило ризик виникнення лісових пожеж, осередків шкідників і хвороб лісу, всихання лісів і погіршення екологічної ситуації.

Основні проблеми, які мають бути вирішені у цій сфері

Брак даних щодо стану та динаміки зміни запасів ресурсів тваринного та рослинного світу (державний мисливський фонд, лісові ресурси, водні біоресурси, комерційні об'єкти тваринного світу, лікарські рослини тощо) призводить до їх споживання понад біологічну здатність таких ресурсів до самовідновлення. Наслідком цього є скорочення запасів таких ресурсів, види тварин та рослин опиняються під загрозою зникнення. Брак даних щодо інвазійних видів веде до недооцінки їх потенційного негативного впливу на здоров'я людини та екосистеми.

Неврегульованість нормативно-правової бази та правовий вакуум у частині механізму надання документів дозвільного характеру у сфері спеціального використання об'єктів тваринного та рослинного світу.

Законодавча неврегульованість державної системи біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів.

Погіршення санітарного стану лісів (масове всихання лісів, зокрема соснових лісів Полісся, ялинників Карпат), яке набуває ознак екологічної катастрофи.

Запобігання лісовим пожежам.

Мета

Отримання актуальної інформації про стан біорізноманіття для прийняття адекватних управлінських рішень щодо їх збереження та використання у сталий спосіб.

Що зроблено

▪Розроблено проекти законів України:

«Про ратифікацію Нагойського протоколу про доступ до генетичних ресурсів та справедливий і рівноправний розподіл вигід від їхнього використання до Конвенції про біологічне різноманіття» (надіслано до МЗС для подальшого внесення на розгляд Президентові України). Прийняття закону забезпечить справедливий та рівноправний розподіл вигід від використання генетичних ресурсів та створення тим самим умов для збереження та розвитку біологічного різноманіття.

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення у відповідність до Бюджетного кодексу України плати за спеціальне використання об'єктів тваринного світу» (зареєстрований у Верховній Раді України 07.03.2018 за № 8100). Прийняття закону забезпечить створення законодавчих передумов для коригування розмірів плати за спеціальне використання об'єктів тваринного світу відповідно до кон'юнктури ринку та збільшення відповідних надходжень до держбюджету.

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань захисту тварин від жорстокого поводження» (схвалений на засіданні Уряду та подано на розгляд Верховної Ради України реєстр. № 9453 від 28.12.2018). Метою законопроекту є підвищення відповідальності за порушення законодавства щодо поводження з

тваринами відповідно до реалізації державної політики, спрямованої на покращення ставлення до диких тварин відповідно до європейських норм.

«Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів» (нова редакція), яким враховані вимоги Директиви 2001/18 та Регламенту 1946/2003, а також Картахенського протоколу про біобезпеку до Конвенції про біологічне різноманіття.

▪Постановою Кабінету Міністрів України від 03.10. 2018 № 796 внесено зміни у додаток 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2012 р. № 1030» та наказом Мінприроди від 19.12.2017 р. № 481 внесено зміни до Переліку видів тварин, що заносяться до Червоної книги України (тваринний світ), якими надано статус об'єкта Червоної книги України виду лось європейський (Alces alces), стан популяцій в Україні якого, за висновком Національної комісії з питань Червоної книги України, відповідає критеріям занесення цього виду до Червоної книги України, а також встановлення розміру компенсації за незаконне добування лося в Україні (130 тис. грн. за одну особину), посилює законодавчу охорону цієї тварини та відповідальність за її незаконне добування, створює умови для відновленні її популяції в Україні до екологічно безпечного рівня.

Що планується зробити:

▪Розроблення та прийняття проєктів законів України:

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення у відповідність до Бюджетного кодексу України плати за спеціальне використання об'єктів тваринного світу»**, у частині** приведення законів України «Про тваринний світ» та «Про мисливське господарство та полювання» у відповідність до Бюджетного кодексу України в частині уніфікації термінології**;**

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань захисту тварин від жорстокого поводження»**;**

«Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів» (у новій редакції);

Про ратифікацію Нагойсько-Куала-Лумпурського додаткового протоколу про відповідальність і відшкодування до Картахенського протоколу про біобезпеку»;

«Про ратифікацію Нагойського протоколу про доступ до генетичних ресурсів та справедливий і рівноправний розподіл вигід від їхнього використання до Конвенції про біологічне різноманіття».

▪Розроблення проектів постанов Кабінету Міністрів України:

Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне використання об'єктів тваринного світу як природних ресурсів загальнодержавного значення та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10 серпня 1992

року № 459 з метою врегулювання питання щодо процедури видачі документів дозвільного характеру на спеціального використання об'єктів тваринного світу;

«Про затвердження Порядку видачі та форми дозволів на спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України».

▪Розроблення проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Національної стратегії щодо поводження з інвазійними чужорідними видами в Україні на період до 2030 року» **з метою** забезпечення екологічної безпеки як складової національної безпеки держави у частині контролю за інвазійними чужорідними видам і вжиття відповідних заходів з попередження інвазій.

▪Прийняття наказів Мінекоенерго:

Про внесення Змін до Порядку утримання та розведення диких тварин, які перебувають у стані неволі або в напіввільних умовах **щодо** удосконалення вимог до утримання диких тварин в неволі чи напіввільних умовах**;**

Про затвердження Порядку створення регіональних центрів порятунку та реабілітації диких тварин, Порядку реєстрації та утримання диких тварин, які вилучені з природного середовища з метою надання їм допомоги, а також Порядку розміщення та утримання диких тварин у регіональних центрах порятунку та реабілітації диких тварин;

Про внесення змін до Інструкції щодо застосування порядку встановлення лімітів використання диких тварин, віднесених до природних ресурсів загальнодержавного значення, у частині приведення проекту акту у відповідність до Закону України «Про тваринний світ, усунення корупційних ризиків**;**

Про внесення змін до наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 29 лютого 2012 року № 107 «Про затвердження форм дозволу на імпорт та експорт зразків видів дикої фауни і флори, сертифіката на пересувні виставки, реекспорт та інтродукцію з моря зазначених зразків, які є об'єктами регулювання Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, та зразка заяви для їх отримання» у частині оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України**.**

▪Забезпечення обов'язковості проведення іншими лісокористувачами заходів із захисту лісів від шкідників та хвороб, а також надання інформації щодо лісопатологічної ситуації.

▪Упровадження комплексу заходів щодо запобігання всиханню лісів на основі розроблених науково обґрунтованих рекомендацій.

▪Створення умов для своєчасного проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Результат

Створення центру моніторингу та кадастру біорізноманіття, забезпечений необхідним обладнанням та персоналом.

Обладнання центру моніторингу та кадастру біорізноманіття України сучасним обладнанням.

Визначення кадастрово-моніторингових станцій по областях.

Підвищення лісистості території країни.

Пріоритет № 10:Переведення в цифровий формат природоохоронних і природно-ресурсних послуг

Недостатній рівень ресурсних спроможностей перешкоджає розбудові цифрової платформи для надання суб'єктам господарювання природоохоронних і природно-ресурсних послуг із застосуванням IT-технологій і глобальних інформаційних мереж, забезпечити їх належну мобільність і конкурентоспроможність в сучасних економічних умовах, надати

громадськості та іншим заінтересованим особам якісну та повну інформацію про стан довкілля, створює додаткове дозвільне і контрольне навантаження на суб'єктів господарювання.

Мета

Запровадити якісний державний сервіс для громадян та бізнесу.

Що зроблено

Розпочато розбудову прозорої системи надання природоохоронних і природно-ресурсних послуг в цифровому вигляді, зокрема:

на офіційному веб-сайті Мінприроди впроваджено в експлуатацію та забезпечено стале функціонування:

- електронної системи «Подання декларації про відходи» https://e-eco.gov.ua/ для здійснення дозвільних процедур у сфері поводження з відходами. Природоохоронною послугою он-лайн скористалося понад 6450 суб'єктів господарювання від початку її впровадження у 2016 році. Послугу інтегровано до Єдиного державного порталу адміністративних послуг;
- Єдиного реєстру із оцінки впливу на довкілля http://eia.menr.gov.ua з базовим функціоналом, який забезпечує надання електронної послуги «Оцінка впливу на довкілля». Для консультування з питань функціонування Реєстру оцінки впливу на довкілля працює телефонна «гаряча лінія»;
- на постійній основі забезпечено функціонування інформаційних розділів з питань надання послуг в цифровому вигляді: «Адміністративні послуги (єдине вікно)» та «Бізнесу».

Завершено проектування та створено програмне забезпечення Порталу адміністративних природоохоронних і природно-ресурсних послуг і державних екологічних реєстрів загальнодержавної автоматизованої системи «Відкрите довкілля».

Удосконалено законодавство щодо спеціального водокористування, значно спрощено процедуру отримання документу дозвільного характеру, зокрема:

внесено зміни до статті 49 Водного кодексу України в частині встановлення чіткого порядку видачі дозволу на спеціальне водокористування, термінів розгляду документів та прийняття рішення про видачу або відмову у видачі дозволу, органу, уповноваженого з видачі дозволу та інше;

постановою Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 внесено зміни до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань видачі дозволів на спеціальне водокористування, удосконалено порядок розроблення нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, актуалізовано відповідно до сучасних передових практик і підходів перелік забруднюючих речовин, скидання яких у водні об'єкти нормується;

наказом Мінприроди від 12.04.2018 № 116, зареєстрований в Мін'юсті 07 травня 2018 р. за № 567/32019, затверджено форму заяви для отримання дозволу на спеціальне водокористування.

Запроваджено електронний сервіс з надання послуги щодо дозволу на спеціальне водокористування в електронній формі, що дозволило бізнесу без зайвих бюрократичних процедур, самостійно, не витрачаючи часу, отримувати дозвіл online. Електронна послуга реалізує право на громадський контроль за діяльністю суб'єктів господарювання та органів виконавчої влади, мінімізує корупційні ризики шляхом публічності та прозорості всіх етапів процедури.

Функціонує відкритий реєстр виданих та анульованих дозволів.

Створено інформаційний геопортал «Водні ресурси України.

Для забезпечення вільного доступу громадян до інформації про водні об'єкти України Держводагентство здійснює ведення геопорталу «Водні ресурси України», який містить всебічну інформацію щодо державного водного кадастру – обліку поверхневих водних об'єктів http://geoportal.davr.gov.ua:81.

Геопортал розроблено в рамках реалізації проекту APENA з урахуванням вимог директив ЄС. Забезпечено візуалізацію водних об'єктів України відповідно до критеріїв Водної Рамкової Директиви ЄС, зокрема, річок довжиною від 10 км та озер площею водного дзеркала більше 0,5 км^2.

Розроблено постанови Кабінету Міністрів України:

від 25.04.2018 № 333 «Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 594 і 615», якою врегульовано порядок подання документів для отримання дозволів на користування надрами шляхом участі в аукціоні чи без проведення такого; унормовано порядок реалізації Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» під час надання/продовження строку дії спеціальних дозволів на користування надрами; спрощено процедуру щодо надання чи продовження дії дозволів;

від 17.10.2018 № 848 «Про реалізацію експериментального проекту із запровадження проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами шляхом електронних торгів», якою затверджено тимчасовий Порядок реалізації експериментального проекту із запровадження проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами шляхом електронних торгів, що дозволить якісно та оперативно обслуговувати потенційних надрокористувачів, які звертаються до Держгеонадр за отриманням спеціального дозволу та незалежно від місця знаходження суб'єкта господарювання в день проведення торгів забезпечити його участь в онлайн-аукціоні. Запровадження системи онлайн-аукціонів з продажу спецдозволів забезпечить відкритість та прозорість при наданні адміністративних послуг

суб'єктам господарювання. Перший електронний Аукціон відбувся 06 березня 2019 року в електронній торговій системі «ProZorro. Продажі». Сукупно зростання вартості лотів склало близько 96 млн від оголошеної вартості, це понад 3 рази - від 45 млн грн.. до 141 млн грн.;

Що планується зробити

Завершити розбудову та впровадження Порталу природоохоронних і природно-ресурсних послуг і державних екологічних реєстрів загальнодержавної автоматизованої системи «Відкрите довкілля» з модулем інтеграції до Єдиного державного порталу адміністративних послуг, який включатиме електронні сервіси приймання документів для отримання послуги, надання суб'єктам звернення пакетів вихідних документів, консультування з питань надання/отримання послуг у сфері охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки та забезпечить доступ до публічної частини екологічних реєстрів.

Портал природоохоронних і природно-ресурсних послуг надасть можливість надати/отримати, в першу чергу:

спеціальний дозвіл на користування надрами (Кабінет надрокористувача);

ліцензію на провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами;

ліцензію на провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами;

повідомлення на транскордонне перевезення небезпечних відходів або висновку на транскордонне перевезення відходів;

дозвіл на імпорт та експорт зразків дикої фауни та флори, сертифікатів на пересувні виставки, реекспорт та інтродукцію з моря зазначених зразків;

дозвіл на використання диких тварин та інших об'єктів тваринного світу;

дозвіл на проведення робіт (крім будівельних) на землях водного фонду.

Результат

Переведення в цифровий формат і спрощення процедури надання/отримання природоохоронних і природно-ресурсних послуг з урахуванням європейських підходів, скорочення часу для отримання документів дозвільного характеру, застосування превентивних механізмів для мінімізації корупційних проявів, підвищення можливості оперативно розпочати господарську діяльність.